

Зима Юлія
к.е.н., доцент
Міжнародний університет фінансів
м. Київ

ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗОВАНОГО ОБЛІКУ ПДВ

Організація обліку податків є найбільш проблемним аспектом системи обліку підприємства. Слід визнати, що суттєвою характеристикою обліку податків окрім кількості податків, які сплачує підприємство і звітності, є процедура, за якою накопичується облікові інформація, потрібна для ведення податкового обліку. Вирішення проблеми накопичення достовірної, повної інформації з метою вчасної сплати та подання звітності лежить в площині використання інформаційних технологій.

Проблемам обліку податку на додану вартість присвячені роботи таких фахівців, як Г.В. Нашкерська, В.К. Орлова, С.В. Хома, Н. А. Ривак тощо.

При автоматизації облікових операцій з розрахунку податку на додану вартість, слід врахувати такі особливості:

- підприємство може одночасно вести облік операцій, які підпадають під різні ставки оподаткування (0% чи 20%), або звільнюються від оподаткування;

- на кожному підприємстві є господарські операції, які включаються в розрахунок податкового кредиту та зобов'язань, а є такі, які не включаються. Відповідно і облік таких операції потрібно вести окремо;

- розрахунок ПДВ відбувається за першою подією, якою може бути відвантаження товарів чи отримання оплати. При цьому слід врахувати, що первинні документи бухгалтерського обліку, за якими фіксуються операції оплати-відвантаження не є підставами для включення суми в кредит чи зобов'язання. Формування суми ПДВ до сплати чи відшкодування здійснюються лише на підставі виписаних належним чином податкових накладних покупця чи постачальника [2];

- у підприємства формуються два потоки податкових документів: податкові накладні, які підприємство виписує при реалізації товарів, та податкові накладні, які підприємство отримує при придбанні. І перший, і другий потік документів потрібно чітко контролювати, щоб уникнути проблеми не включення сум у розрахунок ПДВ;

- для операцій придбання можливий пропорційний розподіл ПДВ (ст. 199 Податкового кодексу).

Вказані особливості ускладнюють процедуру формування зобов'язань з ПДВ, що призводить до:

- неправильного визначення суми податку до сплати;
- неправильного заповнення податкових декларацій;

СЕКЦІЯ 4
Інформаційні технології в організації бухгалтерського
обліку за об'єктами

- недостовірного обліку ПДВ.

Автоматизований облік вирішує цю проблему, але лише частково. Так, наприклад, в рішення "1С: Бухгалтерія для України 8" визначається схема оподаткування для кожної господарської операції [4]. Для вирішення проблеми контролю руху податкових накладних, система пропонує такі поняття як:

- ПДВ очікуваний – формується за даними оперативного обліку, а не за даними податкових документів;

- ПДВ підтверджений – формується на підставі виписаних чи отриманих податкових документів.

Для відображення ПДВ на рахунках обліку використовують наступні рахунки плану рахунків:

- 6412 "Розрахунки по ПДВ"- для обліку зобов'язань з ПДВ. На цьому рахунку аналітичний облік не ведеться. Сальдо на рахунку підтверджується податковими документами;

- 643 "Податкові зобов'язання "- для обліку податкових зобов'язань з ПДВ;

- 644 "Податковий кредит" – для обліку податкового кредиту з ПДВ;

Для формування інформації про ПДВ в системі використовуються реєстри накопичення. Їх дві групи [4]:

1. Реєстри, які використовуються як службові остаточні реєстри накопичення. Контролюють процес відвантаження та оплати.

В цих реєстрах за кожним документом, пов'язаним з контрагентами, фіксується вся інформація про податкові параметри операції – ставка ПДВ, вид діяльності для ПДВ.

Документ "Закриття місяця" процедурою "Закриття реєстрів податкового обліку" списує з реєстра операції, по яким пройшли відвантаження і оплата товару.

2. Реєстри, які ведуть облік очікуваного і підтвердженого ПДВ.

Реєстри дозволяють вивіряти суми підтверджених податкового зобов'язання та кредиту і непідтверджених податкового зобов'язання та кредиту.

Застосований в рішенні механізм дає змогу спростити процедуру нарахування та розрахунку ПДВ. Однак, окремі облікові процедури залишаються ускладненими:

- розрахунок пропорційного податку на прибуток;
- облік податку на прибуток в операціях руху основних засобів;
- облік податку на прибуток при значних обсягах операцій оплати-відвантаження.

Проте, складнощі автоматизованого обліку ПДВ пов'язані не стільки з недосконалістю програмного забезпечення, а зі складністю самого механізму формування податкового зобов'язання, визначеного

законодавством.

Загалом, можна зробити висновок про те, що пошук вирішення проблем автоматизації облікових процедур розрахунку податку на додану вартість слід шукати не лише в інструментах програмного забезпечення, але й в спрощенні самої процедури обліку і сплати податку.

Список використаних джерел

1. Про затвердження форми податкової накладної та порядку її заповнення: Затверджено Наказом ДПАУ № 969 від 29.12.2010 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: / <http://www.dtkk.com.ua>
4. Шаталов А.М. "1С:Бухгалтерия для Украины: первые шаги". - Фирма 1С. - 2009. - С. 276.

